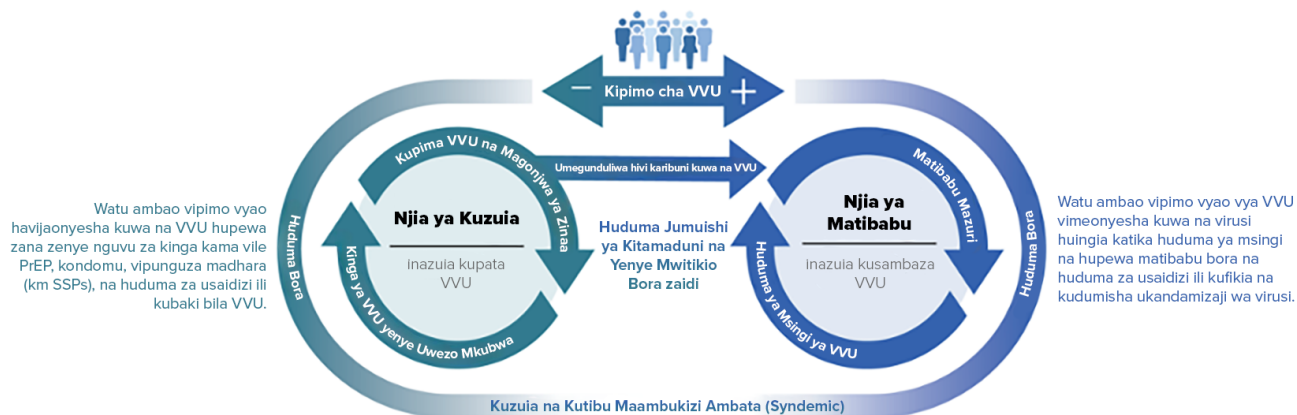

Mikakati tekelezi ya utendaji wa Wataalamu wa Afya (HCPs)

Kinga na Huduma ya VVU Bila Kujali Hali ya Maambukizi: Mfano Msingi

Picha hii inafupisha mfumo wa kinga na utunzaji wa VVU usioegemea upande wowote, ambapo watu wote hupewa upimaji wa VVU mara kwa mara na, bila kujali matokeo, huunganishwa na njia za ubora wa juu **za kuzuia** au **za matibabu**. Lengo ni kurekebisha upimaji wa VVU, kupunguza unyanyapaa, na kuwadumisha watu kuendelea kushiriki katika huduma inayounga mkono afya na ustawi wao.

Fuata miongozo ya CDC kwa kuwapima watu VVU.
Bila kujali hali ya VVU, huduma bora ndiyo msingi wa kinga na tiba fanisi ya VVU.
Njia zote mbili huwapa watu binafsi zana wanazohitaji ili kudumisha afya njema na kuzuia VVU.

Mchoro: Mchoro unaonyesha njia sambamba za kinga na matibabu baada ya matokeo ya kipimo cha VVU, kila moja ikiwa imeorodheshwa kama huduma jumuiishi kitamaduni na ya ubora wa juu.

Kwa nini hili ni muhimu

Mfumo huu unasaidia upimaji wa VVU wa kawaida, usio na unyanyapaa kwa kuhakikisha kwamba kila matokeo ya kipimo yanapelekea njia ya haraka na inayoweza kutekelezwa inayolingana na mahitaji ya mtu huyo na muktadha wa mfumo wa afya wa eneo husika.

Lengo la Huduma za Kupima VVU (HTS)

Inalenga mara kwa mara kutambua na kuwaunganisha watu walio na VVU wasiojua hali yao kwa huduma, kuwaunganisha watu wanaojua hali yao lakini hawajaanza matibabu kwa huduma na kuwaunganisha watu ambao hawajapatikana na virusi lakini wako katika hatari ya kuambukizwa VVU kwa aina mbalimbali za huduma mwafaka za kinga.

Jinsi ya kutumia mfumo huu katika vitendo

1. Kutoa upimaji wa VVU wa kawaida

Kutoa upimaji wa VVU wa kawaida, usio wa kuhukumu katika mazingira ya kliniki au ya kijamii, kwa kufuata miongozo ya ndani, kitaifa, au inayoendana na Shirika la Afya Duniani (World Health Organization, WHO), badala ya kupima watu wanaoonekana kuwa "katika hatari kubwa" pekee.

2. Wakati matokeo hayana VVU

Kuunganishe watu binafsi na chaguzi za kinga zinazopatikana, kama vile kinga ya kabla ya kuambukizwa (PrEP), kondomu, huduma za kupunguza madhara (ikiwemo mipango ya mipango ya huduma za sindano [SSPs] inaporuhusiwa), na huduma za usaidizi, ikiwemo hatua zingine za kuzuia VVU zinazopendekezwa ndani ya nchi. Kupanga ufuatiliaji endelevu wa kinga kulingana na miongozo ya eneo husika na upatikanaji wa huduma.

3. Wakati matokeo yanapoonyesha kuwa na VVU

Muunganishe mtu huyo haraka iwezekanavyo na huduma za utunzaji wa VVU, tiba ya kupunguza makali ya virusi vya ukimwi (ART), na huduma za usaidizi, kulingana na mapendekezo ya kitaifa au WHO ya kuanza matibabu haraka.

4. Tiba za Kinga na matibabu kama njia endelevu

Epuka kutenganisha kinga na matibabu; watu wanaweza kuhama kutoka njia moja hadi nyingine baada ya muda kulingana na hali zao za maisha, upatikanaji wa huduma, na mahitaji yanayobadilika.

5. Tumia mawasiliano ya heshima na yanayofaa kitamaduni

Tumia mikakati ya mawasiliano inayopunguza unyanyapaa, kujenga uaminifu, na kutambua tofauti katika kanuni za kitamaduni, mienendo ya kijinsia, na muktadha wa jamii unaoathiri jinsi watu wanavyoshiriki katika kupima na huduma za matunzo.

Mbinu za upimaji wa VVU zilizoratibiwa na WHO:

- **Kutoa upimaji unaotegemea mitandao ya kijamii**, ukitumia watu waliofunzwa kama "wahamasishaji wa majaribio" ili kuwatia moyo wenzi wa kingono na watu katika mitagusano ya kijamii kupimwa VVU na kuunganisha huduma za upimaji wa wenzi au familia kama sehemu ya mbinu hii inavyofaa.
- **Kuwajulisha** wagonjwa kuhusu upanuzi wa upimaji binafsi wa VVU, ikiwemo kujumuishwa katika mikakati mipana ya upimaji na matumizi ya vipimo mchanganyiko (km, VVU/kaswende).
- **Imarisha C 5: consent (ridhaa), confidentiality (usiri), counselling (ushauri), correct testing (matokeo sahihi ya vipimo)** na huduma za upimaji kwa uhakikisho wa ubora, na **connection to care** (muunganisho wa huduma).

Wapi: Mambo ya kuzingatia kikanda kwa ajili ya kutumia mfumo

Marekani na Ulaya

- UJumuisho wa vipimo vya mara kwa mara vya VVU katika mifumo ya kawaida ya utoaji huduma (kwa mfano, vipimo vya maabara wakati wa mapokezi, ziara za maambukizi ya zinaa (STI), huduma za dharura, na hali bainishi) badala ya kutegemea tu kufichua taarifa za hatari.
- Tathmini ni chaguo gani za PrEP (k.m., PrEP ya kumeza na ya muda mrefu) zinazopatikana na kulipwa ndani ya mpangilio mienendo yako, mfumo wa afya, au mtindo wa kitaifa, na uwaongoze wagonjwa kuelekea chaguo zinazolingana na mapendeleo yao, mtindo wa maisha, na uwezo wa kuzingatia.

- Tumia lugha isiyoegemea upande wowote (km, “Hiki ni kipimo tunachotoa kwa kila mtu”) ili kupunguza unyanyapaa na kusaidia ushiriki wa wagonjwa.
- Elewa jinsi huduma isiyoegemea hali ya maambukizi (status-neutral care) inavyolingana na miongozo mikuu ya Vituo vya Kudhibiti na Kuzuia Magonjwa (CDC), Kikosi Kazi cha Huduma za Kinga cha Marekani (USPSTF), na Jumuiya ya Ulaya ya Kliniki ya UKIMWI (EACS), ambayo kwa pamoja inaunga mkono upimaji wa kawaida wa VVU na upanuzi wa upatikanaji wa PrEP (ikiwemo aina za kumeza na za muda mrefu). Aidha, EACS inasisitiza upimaji wa VVU kulingana na hali bainishi (kutoa kipimo cha VVU wakati wagonjwa wanapowasilisha maambukizi au hali fulani za kitabibu) na matumizi ya PrEP ya mahitaji maalum (on-demand), yaani utoaji wa PrEP unaotegemea matukio kwa makundi yanayostahili.

Afrika

- Miongozo ya Shirika la Afya Duniani (WHO) kuhusu Huduma za Upimaji wa VVU (HTS) mara nyingi huongoza utekelezaji wa kitaifa, ikijumuisha matumizi ya mifumo ya utoaji huduma iliyotofautishwa (Differentiated Service Delivery, DSD).
- Tumia majukwaa ya huduma ya msingi yanayoendesha na jamii, yanayohamishika, ya ujauzito, na yale ya huduma ya msingi iliyojumuishwa ili kupanua ufikiaji wa upimaji na kuunganishwa kwa VVU, hasa katika mazingira ambapo upimaji wa kliniki unaweza kuwa mdogo.
- Shughulikia vikwazo vya usafiri, gharama, na ufuatiliaji kwa kutumia mifumo ya DSD, uhusiano wa siku hiyo hiyo inapowezekana, na urambazaji unaoungwa mkono na jamii au rika.
- Tambua kwamba chaguzi za kinga na fomula za PrEP hutofautiana kulingana na nchi; madaktari wanapaswa kuwa na taarifa kuhusu chaguzi zilizoidhinishwa kitaifa kwa kushauriana na Wizara ya Afya, mipango ya kitaifa na VVU, na mwongozo unaoendana na WHO.
- Kadiri PrEP ya sindano kwa muda mrefu inavyopatikana katika mazingira zaidi, tambua sehemu zinazoweza kutoa (k.m., kliniki, mipango ya za uhamasishaji) na ujadili chaguzi hizi kwa makini na wagonjwa wanaokabiliwa na changamoto za uzingatiaji.
- Badilisha mawasiliano kulingana na desturi za kitamaduni, kidini, na kijinsia za wenyeji, kwa kutumia lugha ya heshima na isiyo ya kuhukumu ili kushughulikia unyanyapaa na kujenga uaminifu kuhusu upimaji na kinga ya VVU.

Asia-Pasifiki

- Fanya kazi kwa karibu na mipango ya upimaji inayoongozwa na jamii na mashirika yasiyokuwa ya kiserikali (NGO) ili kufikia idadi ya watu ambao huenda wasifikie huduma rasmi za afya mara kwa mara.
- Tumia mbinu za upimaji lengwa katika mazingira ambapo zina ufanisi zaidi, ukitambua kwamba viwango na mifumo ya upimaji wa VVU hutofautiana sana katika maeneo mbalimbali.
- Badilisha mbinu za upimaji ili kushughulikia unyanyapaa, kanuni za kijinsia, na masuala ya usiri na vikwazo vya kisheria au kijamii kwa kutoa chaguzi za upimaji wa siri, saa zinazobadilika na kujipima inavyofaa; mambo haya yanaweza kuathiri sana ikiwa watu hutafuta au kurudi kupima VVU.
- Tathmini chaguzi na upatikanaji wa PrEP na ART, ambazo hutofautiana sana katika eneo lote na zinaweza kuathiri jinsi njia za kinga zinavyoweza kutekelezwa haraka; eleza waziwazi ratiba na njia halisi za kuwafikia wagonjwa.
- Tumia ujumbe unaofaa kitamaduni na watetezi wa rika au jamii ili kuunga mkono ushiriki unaoendelea katika njia za kinga au utunzaji.

Mambo muhimu ya kuzingatia kimataifa

Katika maeneo yote, kutumia mfumo usioegemea upande wowote kunasisitiza:

- Kutoa mikakati ya upimaji na kinga dhidi ya VVU inayoendana na mifumo ya huduma za afya ya eneo husika, hali halisi ya wagonjwa na kanuni za kijamii.
- Kushughulikia kwa makini vikwazo kama vile unyanyapaa, ufikiaji, usafiri na usiri
- Kuhakikisha kwamba kila matokeo ya kipimo yanapelekea kupata mkondo ulio wazi na wenye kusaidia, yaani hatua inayotekelezwa inayofuata kwa mtu husika
- Kutumia mawasiliano ya heshima, yanayofaa kitamaduni na yenye msingi ili kupunguza unyanyapaa na kusaidia ushiriki ili kuhalalisha upimaji wa VVU
- Kurekebisha huduma kulingana na rasilimali, huduma, na miongozo ya kitaifa au WHO inayopatikana

Marejeleo

Fasihi isiyogemea upande wowote katika misingi

Daskalakis DC. Mbinu ya Kutoegemea Hali: Mbinu ya kumuangalia mtu kwa ujumla katika kumaliza janga la VVU nchini Marekani. Tovuti ya Chama cha Kitaifa cha Maafisa wa Afya wa Kaunti na Jiji (NACCHO) <https://www.naccho.org/uploads/body-images/NACCHO-Status-Neutral-Approach-Daskalakis.pdf>. Imechapishwa Juni 27, 2022. Ilifikiwa Desemba 10, 2025.

Myers JE, Braunstein SL, Xia Q, et al. Kufafanua upya kinga na huduma: mbinu isiyogemea upande wowote ya VVU. Jukwaa Wazi Dis. 2018;5(6):ofy097.

Bond KT, Chandler R, Chapman-Lambert C, et al. Kutumia mtazamo wa uuguzi kushughulikia changamoto zinazowakumba wanawake haswa (cisgender women) katika mwendelezo wa huduma isiyogemea hali ya maambukizi ya VVU: Hakiki ya maandiko ya kitaaluma. J Assoc Nurses Care UKIMWI. 2021;32(3):283-305.

Miongozo ya kimataifa na kikanda ya upimaji na kinga ya VVU

Shirika la Afya Duniani (WHO). Miongozo iliyojumuishwa kuhusu huduma za upimaji wa VVU. Tovuti ya WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240096394>. Ilichapishwa Julai 19, 2024. Ilifikiwa Desemba 10, 2025.

Miongozo ya Marekani/Ulaya

Vituo vya Kudhibiti na Kuzuia Magonjwa (CDC) - Kituo cha Kitaifa cha Kuzuia VVU, Homa ya Ini ya Virusi, Magonjwa ya Zinaa, na Kifua Kikuu. Kupanua huduma ya PrEP nchini Marekani ili kufikia malengo ya EHE. Tovuti ya CDC. <https://www.cdc.gov/nchhstp/director-letters/expanding-prep-coverage.html>. Ilichapishwa Oktoba 17, 2023. Ilifikiwa Desemba 10, 2025.

Branson BM, Handsfield HH, Lampe MA, na wengine. Mapendekezo yaliyorekebisha ya upimaji wa VVU kwa watu wazima, vijana, na wanawake wajawazito katika mazingira ya huduma za afya. Mapendekezo ya MMWR Rep. 2006;55(RR-14):1-17.

Kikosi Kazi cha Huduma za Kinga cha Marekani, Owens DK, Davidson KW, et al. Uchunguzi wa maambukizi ya VVU: Taarifa ya mapendekezo ya Kikosi Kazi cha Huduma za Kinga cha Marekani. JAMA. 2019;321(23):2326-2336.

Kikosi Kazi cha Huduma za Kinga cha Marekani (USPSTF). Kinga ya kabla ya kuambukizwa kwa ajili ya kuzuia maambukizi ya VVU: Taarifa ya mapendekezo ya Kikosi Kazi cha Huduma za Kinga cha Marekani. JAMA. 2023;330(8):736-745.

Jumuiya ya Kliniki ya UKIMWI ya Ulaya (EACS). Mwongozo wa EACS Toleo la 13.0. Tovuti ya EACS. <https://www.eacsociety.org/guidelines/>. Imechapishwa Oktoba 15, 2025. Ilifikiwa Desemba 10, 2025.